

ГОДИНА I.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 79.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА НА НЕДЕЉУ НА ПО ТАБАКА. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВ. МЕСИЧНО.
— ЗА ОГЛАСЕ НАПЛАЊУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 НОВ. И 30 ЗА ЖИГ ОВАКИ ПУТ.

МАКСИМ ЦРНОЈЕВИЋ.

Трагедија у 5 чинова, с певањем, написао др. Лаза Костић, за позорницу удесио А. Хаџић,
музика од А. Максимовића.

(Наставак.)

Максим.

Ни макнути се не ћу; али тек
Одговорих ли за ме пред Богом,
Што изневерих свога побрата
Кад не рекох већ за времена још
Не слутећи судбине домашај!
Одговорих ли на то, остаћу!

Иво.

Одговорим ли? Одговорићу!
Што изневери побратима свог
Да родитеља не изневерим,
Не издам сребре свога племена
И вере српске гласа вечита!
И одговор ћеш тај посветити
На мачу мом свечаном заклетвом,
Да не ћеш тајне рећи Милошу!

(Максим отискује од себе мач)

Отискујеш, отискујеш зар мач?
Да понизим зар круну балшину?

(Клекне једним коленом)

Да поносито прегнем колено
У веку свом пред сином први пут?
Понизно главу да ти приклоним
Осећелу од бриге за тобом,
Па да те молим, да те преклињем,
Смилуј се, сине мој, зауни се!

(Максим окреће главу)

Зауни се!

Отпочинак

И сад по трећи пут —

(Јевросима улази.)

Јевросима (свечано)

Зауни се!

Максим.

(Клекне пред матер, пољуби је у скут, окрене се и
руком на мачу)

На мач, на крст, на мајкин благослов!
(Завеса пада.)

ТРЕЋИ ЧИН.

ПОЈАВА ПРВА.

(Млеци. Ступиште у лудевој двору; из побочне дворане чује се кад и кад звекет посуђа и весели усклици.)

Максим (сам.)

И дође час, и дође сућен час
Да роди један век, ил' прекине:
Оплела се судбина у клупче
Е'о љута гуја, чекајући плен!

(Гласови изнутра: „Да бог живи младожењу лепог
Максима!“ Свирка и вика)

А невеста? А шта Анђелија?
Не познаје ме, не зна, не слуги!
Милост јој беше тек у лицу мом!
Из чаше моје, моју здравицу,
Из мога срца моју ције крв!

(Гласови из нутра: „Да бог живи сјајну невесту
Анђелију!“ Свирка и вика.)

Гле, како скочи, како прелети!
Напитак нуди вољном ручицом,
Напитак мени, своме Максиму,
Напитак чашом, уст'ма, очима,
И душе своје бисер језером!
У језеру се топи побра мој,
Очајно вале сече рукама,
Изнемог'о је, — виче у помоћ —

У сред му срца живот грца већ,
А ја се у свом чамцу љуљушкам,
Осмејујем се на дно језеру
И ловим бисер, ловим драги кам,
А пода мном ми побрат издише!
Та ја сам хуља, псето бездушно!
Угурсуз ја сам, невера сам ја!
И више још, још више него то,
Та ја сам Милош — ја сам — ја сам, ја!

(Улази Анђелија, Максим се скрије за ступ.)

Анђелија.

Промен'о ми се чудном променом:
То исто сунце, ал' је други зрак,
Те исте очи, иста уста та,
Ал' онај поглед камо милостив,
Што немилеце душу саживе
Навлажујућ' је с нова пољупцем!
Тог' нема више, — нема, — прође све!
Зар тако мутан дан? Ох, Максиме!

Максим.

Сињора?

Анђелија.

Ви сте, драги девере?
Помози мени, ако вере знаш,
Што руку моју њоме поведе
У руци носећ' веру војна мог;
Та ти си моме драгом побратим,
И ти ћеш знати што га промени,
Показаћеш ми преходницу ту,
По којој ћу се знати водити
У тамној ноћи туге војна мог.
Ти не слушаш? (Загрли га.)

Ох, слатки девере!

Разумеш ли ме?

Максим.

Збогом разуме!

(Загрли је жестоко и пољуби је; Анђелија цичне) **Иво**
(нагло улази, за њим Дуждевић с голим мачем у руци).

Иво.

Ко виче то, ко цичну девере?

Максим.

О, клизав чанак свата каковог нож!

(За себе.)

Жестине моје бритке оштрица

О срца њена глатеу клизавост!

Иво (изводи Максима за руку).

Не буни ми се, будан да си ми,
Јер тешко јави иза таког сна!

(Жагор иза сцене; Иво говори у каптону)

Не буни свате, дужде, свуд је мир!

(Дуждевићу.)

Па и ти, пришво, ходи за нама,
Доведи сестру међу сватове,
Па испуни те празне корице,
Нахрани их; веселу биће жа'
Да остане ненасићено шта.

(Оде с Максимом.)

Дуждевић (тура мач у корице).

Ненасићен је, да, ненасићен!
Ја оклевам, још он опомиње!
Филета, мишљах, даје смртан знак,
А оно само јалов беше циг!
Једанпут само верни друже још
Искочи ми из уске тамнице,
Ненасићен се не ћеш враћати!
Шта снева нева? Хајд' весели се,
Весел'се селе, ал' и сели се!

(Оде с Анђелијом.)

ПОЈАВА ДРУГА.

(Сумрачан коридор: Филета долази, једном руком води
Милоша, а другом држи нож.)

Милош.

Ни стопе даље не ћу крочити!
Огани ме се, ил' исповеди,
Изречи нагон што те наведе
Младужењу од младе растављат',
По одајама водати га тим,
Неразборитим, кобним говором
И ладне руке тиском жестоких
У мирној души будећи му страх!

Филета.

Још мало само за мном јуначе! (За себе.)
Пред сликом светом покојниковом.
Нек падне жртва верне освете! (Гласно.)
Још мало само, не стој, молим те,
Тако ти среће дана данашњег,
Анђелијина прва пољупца
И љубави ти тајне наслаће!

Милош.

Ја не идем, бадава преклињеш,
Облагајући слашћу речитом
Чудноватости своје зимогроз.
Ја не идем!

Филета.

Не помаже ти сласт?

Тако ти, дакле, она тешка крв,
Што икад крвник проли невером
На страшном суду образ прелила,
И мржње моје узимајућ' реч
Сведочила — — —

Милош.

Ти мржњом преклињеш?
Зар и ти мрзиш? Кога мрзиш ти?
Огани се, не доликује ти!
Не доликује ведром челу том
Да тамној мржњи буде ложница,
Не доликује овај мали нож (истргне јој нож)
Уз поглед што ти сече из ока,
Да он светлуца зраком леденом.
Па ти да мрзиш? Кога? Своју чар!

Филета.

Ја мрзим, мрзим, ох, та мрзим ја!

Баш за то, што сам некад љубила!
Ал' сад, сад мрзим — (пила се по празној корици.)

Милош.

Да ли тражиш нож?
У мене је, па ево ти га на!
(Тури јој нож у корице.)

Филета.

Где — где је? Где је?
(Шчепа нож узмане на Милоша)

Што ћу?

(Баца нож)

Нема га! (Падне Милошу у наручја.)
(Наставиће се.)

Э Д И С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

* („Цар Петар велики као лађар.“ — „Артансер-
нссес.“) Болест и поболевање многих чланова наше
позоришне дружине причинили су, те смо у пе-
дељу 17. децембра морали гледати оба ова комада.
У добри час, што то мораће не беше за нас овом
приликом и морење, него права наслада и лепо ужи-
вање. Осим складне и живе игре добро су отпеване
и све песме, којих сада има у оба комада доста. По
свему дакле много је изгубио сваки, који није ви-
део ове две представе: та бар се могао сит насмејати,
а куд ћеш више у овом нашем тужном и отужном
времену. Од представљача заслужују нарочиту по-
хвалу Рашић, а за тим Лукић. Рашић се овога ве-
чера могао уверити, да се може човек допасти пу-
блици, а да се не ачи и не дедачи. Нека остане само
на том путу па ће за мало времена више вредити
и себи и другима. О Лукићу бележимо с весељем
и задовољством, да је оживио, т. ј. да је постао жив
и окретан на позорници и да већ почиње финији м
пртама пртати карактере, које приказује. Само тако
напред млад јуначе, па ћеш на трновитом путу
глумачког живота брати леке славе цвеће, што
ти никад увенути не ће!

П О З О Р И Ш Т Е.

* (Народно позориште у Загребу.) 11. децембра о.
г. приказивана су у Загребу ова два комада: „Ча-
шница чаја“ и „Свадебно путовање.“ шаљива игра
у 2 чина, од Р. Бенедикса. Овај последњи комад
представљао се на загребачкој позорници први пут.
„Свадебно путовање“ нема велике драматичне вред-
ности, али има у себи по доста занимљивих моме-
ната, који угодно забављају слушаоца. Милан
Слатковић, гимназијски професор, човек је од старе

озбиљне школе. Што год говори и ради, прпи из
старих грчких и римских писаца. Кад се оженио,
пађе на чудан отпор. Жена му не хтеде ни чути
ни знати за његове философске научине, него га
лукавством и вештином намисли навести на други
начин живота. Из прва чињаше се нашем профе-
сору да је тај поступак неоправдан, јер не одго-
вараше строгости старих грчких и римских кла-
сика, али касније се умекша и обећа, да ће пре-
дузети „свадебно путовање“ по моди, а на пос-
летку дође чак до уверења, да су стари филозофи
били „магарци.“

Комад је успео прилично, а да је био боље уре-
ђен и да се глумило боље, био би стекао потпуно
одобрење.

П Р О С В Е Т А.

* (Матица илирска.) Одбор „Матице илирске“ у
Загребу уступио је „Венац“ друштву деоничке
штампарије. „Матица је тај лист почела издавати у
време, кад није било никога, који би се хтео тога задат-
ка примити. Издајући тај лист начинила је Матица
прве две године доста дугова. Световали су дакле
родољуби, да „Матица“ преда „Венац“ деоничком
друштву, а сама нека употреби на издавање других
књижевних дела оних 800 фр. што их је давала као
потпору томе листу, и да у своје коло привуче
млађе силе, па да тако да заматак младом бујном
животу књижевном. Ово су тако лепе мисли, да их
је одбор матичин морао примити. И тако ће од нове
године „Венац“ излазити накладом деоничке штамп-
парије, али му се тиме не ће променити ни правац
нити садржај.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

7. ПРЕДСТАВА

У ПРЕТПЛАТИ 5.

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТУ 23. ДЕЦЕМБРА 1872.

У НОВОЈ ПОЗОРИШНОЈ ДВОРАНИ:

М А М И Ц А .

ШАЉИВА ИГРА У 3 ЧИНА, ОД Е. СИГЛИГЕТИЈЕ, ПРЕВЕДЕНА И ПОСРБЉЕНА.

(Ова је шаљива игра добила од мађарске академије телекину награду од 100 дуката.)

О С О Б Е :

Станићка, удовица	Ј. Маринковићка.
Анџа, кћи јој	Л. Маринковићева.
Мита Савић, анџин муж	Суботић.
Милица, сестричина станићкина	Л. Хаџићева.
Тодор Ружић, адвокат, нежењен	Марковић.
Светозар Милић, млад адвокат	Недељковић.
Јоза Скочић	Рашић.
Пустосват	Соколовић.
Слуга	Степић.
Подрумар	Пешић.
Служавка	Б. Хаџићева.

Збива се у Пешти: први чин код Станићке, други у гостионици, трећи и код Станићке и у гостионици.

Улазнице се продају у писарници позоришној (стану матичином) од 9—12 пре подне и од 3—5 сахата после подне, а после на каси.

У уторак 26. децембра: „МИЛОШ ОБИЛИЋ.“ Трагедија у 5 чинова, с певањем, написао др. Јован Суботић.

Поједини бројеви овога листа продају се обдан по 5 н. а. вр. у српској народној задружној штампарији, у позоришној писарници и у вече на каси.

ВОЛУЈУ: Л. ТЕЛЕЧКИ, Н. ЗОРИЋ.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.